

АКТ
лісопатологічного обстеження насаджень Білокоровицького надлісництва
філії "Столичний лісовий офіс" Державного спеціалізованого
господарського підприємства "Ліси України"
на 2025 рік

05.03.2025 року

с/мт. Нові-Білокоровичі

На звернення Білокоровицького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України", лист №4140/40.1.9 - 2025 від 25.02.2025 року, згідно п. 3, 4, 5, 13 Санітарних правил в лісах України (в редакції постанови Кабінету Міністрів України №756 від 26.10.2016 року, з урахуванням змін Постанови КМУ № 1224 від 09.12.2020 року), комісією в складі: начальника відділу державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі ДСЛП «Київлісозахист») Валерія ЧАВЧЕНКА, інженера-лісопатолога I категорії ДСЛП «Київлісозахист» Сергія Богатирчука, інженера охорони та захисту лісу I категорії відділу охорони і захисту лісів філії «Столичний лісовий офіс» Віктора КУЗЬМЕНКА, лісничого Покровського лісництва Миколи ТИМОЩУКА, лісничого Кам'янського лісництва Михайла КОЗАЧКА, лісничого Руднянського лісництва Андрія ШЕРЕМЕТА, лісничого Олевського лісництва Петра ЯЦЕНКА, лісничого Сновидовицького лісництва Григорія ДІДУСА, лісничого Хочинського лісництва Олександра ГОНЧАРА, лісничого Замисловицького лісництва В'ячеслава МУСІЙЧУКА, лісничого Озерянського лісництва Михайла РУДІКА, лісничого Зубковицького лісництва Володимира СУПРУНА, лісничого Тепеницького лісництва Олега ГОНЧАРА, майстра лісу Поясківського лісництва Миколи ВАСЯНОВИЧА, проведене лісопатологічне обстеження насаджень на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів, наведена згідно матеріалів базового лісовпорядкування 2018 року.

Обстежено наступні ділянки:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа підвиділу, гектарів		Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів
				загальна	у тому числі площа, можлива для насаджень	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар		
Кам'янське лісництво														
24	5	2.7				8С31БП1ВЛЧ	70	0.70	2	19	24	230	4	великий та малий соснові лубоїди
33	14	2.8	(2)	0.7	0.7	10С3+БП+ДЗ	70	0.65	1	24	28	320	4	вітровал, великий та малий соснові лубоїди
45	5	1.8				6С32БП2ДЗ	121	0.50	2	28	44	260	3	великий та малий соснові лубоїди
45	24	2.4				3С33БП2ВЛЧ2ДЗ	91	0.60	1	27	36	250	3	великий та малий соснові лубоїди
49	20	1.1				10С3+БП	96	0.60	1	27	36	360	4	великий та малий соснові лубоїди

17	5	6.9				9СЗК1БП	59	0.70	1	20	24	270	3	коренева губка, великий та малий соснові лубоїди
17	8	4.9				6СЗЗДЗ1БП+ВЛЧ	91	0.70	2	25	30	270	3	великий та малий соснові лубоїди
20	29	0.7				8СЗ2БП	131	0.5	3	24	36	200	4	великий та малий соснові лубоїди
77	34	1.8				9СЗ1БП+ДЗ	58	0.80	1А	23	24	370	4	великий та малий соснові лубоїди
Разом:		15.2												
Разом ВСР:		15.2												
Озерянське лісництво														
46	33	4.0	(2)	3.2	3.2	6СЗ2ЯЛЕ2БП	54	0.70	1Б	25	28	350	4	великий та малий соснові лубоїди
Разом:		4.0		3.2	3.2									
Разом ВСР:		3.2												
Поясківське лісництво														
5	6	7.7	(2)	6.4	6.4	10СЗ+БП	63	0.70	1А	26	32	440	4	великий та малий соснові лубоїди
12	38	3.2				8СЗ1ДЗ1ГЗ+БП+ОС	72	0.70	1	24	28	300	4	великий та малий соснові лубоїди
Разом:		10.9		6.4	6.4									
Разом ВСР:		9.6												
Зубковицьке лісництво														
27	3	8.6				10СЗ	59	0.70	1	21	24	320	4	великий та малий соснові лубоїди
43	8	2.2				9СЗ1БП	76	0.60	1	25	28	300	3	великий та малий соснові лубоїди
50	23	2.6				10СЗ	61	0.60	2	19	20	230	4	великий та малий соснові лубоїди
60	4	1.4				7СЗ3БП	71	0.70	1	25	28	310	4	великий та малий соснові лубоїди
67	18	4.1	(2)	3.2	3.2	9СЗ1БП	42	0.70	2	15	16	170	4	великий та малий соснові лубоїди
Разом:		18.9		3.2	3.2									
Разом ВСР:		18.0												
Тепеницьке лісництво														
5	17	2.0				10СЗ	69	0.80	1	22	24	385	4	великий та малий соснові лубоїди
19	39	3.6				8СЗ2ЯЛЕ+БП	65	0.70	2	20	24	305	4	великий та малий соснові лубоїди
24	12	7.2	(2)	2.6	2.6	8СЗ2БП	70	0.70	2	20	24	250	4	великий та малий соснові лубоїди
29	14	1.1	(1)	0.3	0.3	5СЗ4ЯЛЕ1ДЗ+ВЛЧ	56	0.70	1А	22	28	300	4	великий та малий соснові лубоїди
34	50	0.8				10СЗ	70	0.70	1	22	24	320	4	великий та малий соснові лубоїди
36	4	3.2	(1)	1.9	1.9	9СЗ1БП+ОС+ЯЛЕ	56	0.80	1А	24	26	390	4	великий та малий соснові лубоїди
Разом:		17.9		4.8	4.8									
Разом ВСР:		11.3												
Всього:		161.9			42,6									
Всього ВСР:		105,6												

При обстеженні вище вказаних насаджень сосни звичайної, що перебувають в стані ослаблення виявлено наступні види ентомошкідників: короїд-стенограф (*Ips sexdentatus*), лубоїд великий сосновий (*Tomicus piniperda*), лубоїд малий сосновий (*Tomicus minor*) златка синя соснова (*Phaenops cyanea*).

Причетність перелічених вище шкідників до всихання та відмирання окремих дерев підтверджується виявленими в натурі личинковими ходами під корою, буровим борошном, пагонами на ґрунті під проекціями крон після додаткового живлення імаго і їхніми вхідними та вихідними льотними отворами на стовбурах дерев. Зоною заселення стовбурових шкідників є товста, перехідна або тонка кора залежно від особливостей біології кожного виду. Глибина погризів в деревині

становить 1-7мм. Рівень фізіологічної шкодочинності перелічених вище шкідників вище середнього.

У обстеженому насадженні Замисловицького лісництва кв. 17 вид.5, має місце розвиток патогена кореневої губки (КГ) - (*Heterobasidion annosum*). Ураження КГ призвело до ослаблення насаджень з подальшим утворенням куртин та груп з деревами IV-V категорії стану, переважає груповий тип всихання. Одночасно з відмиранням коренів сосни відбувалося заселення стовбурів та гілок лубоїдами і златками, що ще більше погіршило санітарно-лісопатологічну ситуацію в насадженнях.

В обстежених насадженнях за участі ялини європейської (*Picea abies*) є пошкодження короїдом-типографом (*Ips typographus*) осередки якого діяли в минулі роки. На даний час відбувається відшарування кори, хвоя відсутня, дерева, що потребують видалення відносяться до V-VI категорії стану. Всихання насаджень характеризується слабким ступенем, характер розподілу пошкоджених дерев груповий.

Встановлено також, що зниження загальної стійкості у частини дерев листяних порід викликано ураженням фітопатогенними утвореннями та заселення їх стовбурів, гілок в кронах і коренів вторинними шкідниками, першочергово це спостерігається у дуба, граба, берези, осики, вільхи.

При незворотному розвитку процесів ослаблення, стан дерев спочатку відповідає IV категорії, а через певний проміжок часу вони перетворились на сухостої (V категорії стану). Також за відповідними натурними ознаками підтверджується і наявність дерев VI категорії стану.

У дерев дуба різного віку виявлено ураження несправжнім дубовим трутовиком, про що свідчать наявність багаторічних плодових тіл дереворуйнівного гриба, що викликає білу смугасту центральну гниль, хоча іноді уражає також заболонь, камбій та луб та часто призводить до зломів стовбурів.

Характерними стовбуровими шкідниками, що суттєво знижують захисні функції опору насаджень, а далі призводять до всихання як окремих дерев, так і іноді їх груп в дубових насадженнях, є златка дубова бронзова, златка зелена вузькотіла, златка двоплямиста вузькотіла, заболонник дубовий.

Більшість дерев берези повислої (*Betula pendula* Roth.), що входять до складу змішаних насаджень вже досягли стиглого віку і мають динамічну тенденцію до зниження загальної стійкості. Характерне утворення суховерхості, що досить швидко поширюється на всю крону. Негативний вплив вікових змін у берези суттєво підсилюється ураження бактеріальною водянюкою та крім того розвитком стовбурово-окоренкових гнилей, які викликані березовою губкою та в подальшому заселенням комплексом вторинних шкідників (березовий заболонник, березовий рогахвіст, тощо).

В змішаних деревостанах за участі осики спостерігається втрата захисних функцій насаджень, це пов'язано першочергово є ґрунтовим вологодифіцитом та ураження дерев осики несправжнім осиковим трутовиком, присутність плодових тіл гриба є підтвердження цьому. В подальшому відбулося заселення вторинними шкідниками, а саме, заболонник струменястий (*Saperda carcharias* L); скрипун осиковий великий (*Scolytus mulnistratus* Marsch).

Безпосередньо у всихаючих дерев граба відбувається відшарування кори та помітні ознаки заселення стовбуровими шкідниками. А також ураження дерев несправжнім трутовиком та східчастим раком.

Також достатньо часто зустрічаються ділянки насаджень, де з причини аномальних метеоумов умов (потужного вітру) утворились вітровальні та буреломні дерева.

Висновки та рекомендації:

Загальна площа обстежених насаджень Білокоровицького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс ДП «Ліси України» становить **135,3 га**, площа яка потребує ВСР становить **105,6 га**.

Крім того при лісопатологічному обстеженні виявлено, що насадження Замисловицького лісництва у кв.11 вид. 42, кв.17 вид 12, кв. 20 вид 2,9,16 не потребують проведення ВСР за своїм станом.

Для насаджень Зубковицького лісництва у кв.26 вид. 33 та кв. 36 вид.67, що пропонуються у ВСР необхідним оптимальним заходом буде призначення та проведення прохідної рубки.

Також насадження Радовельського лісництва кв.34 вид.31, та Олевського лісництва кв.75 вид 86, кв.78 вид 26, немає підстав для призначення ВСР.

За наслідками натурного обстеження для насадження Сновидовицького лісництва кв. 45 вид 6, необхідно скласти Акт розбіжностей стосовно показника повноти.

З метою поліпшення санітарного стану обстежених насаджень, покращення лісопатологічної ситуації та упередження поширенню комплексу стовбурових шкідників та хвороб лісу, комісія рекомендує провести ВСР на ділянках лісу загальною площею **105,6 га** з орієнтовною інтенсивністю рубки 10 – 90 м³/га.

1. Призначені ВСР провести у 2025 році згідно пунктів 2-6,9,12,14,17,19,22,23,26 чинних Санітарних правил в лісах України з використанням найефективніших методів і технологій запобігання негативному впливу на стан навколишнього природного середовища.

2. В осередках стовбурних шкідників проводити рубки згідно термінів та норм передбачених Санітарними правилами в лісах України, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

3. Очистку лісосіки від порубкових залишків провести дотримуючись правил пожежної безпеки в лісі.

4. Лісовій охороні Білокоровицького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс»» Державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України", вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб.

5. Спеціалістам Білокоровицького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс»» Державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України", при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства.

Своєчасне і в повній мірі виконання заходів з поліпшення санітарного стану лісів буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників та підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та навколишню екологічну ситуацію в цілому. Зволікання або не проведення заходів призведе до подальшого розвитку та прогресування небезпечних хвороб лісу, розповсюдження шкідників, значного погіршення санітарного стану і як наслідок до повного розладнання та деградації насаджень.

Акт складено в трьох примірниках:

1. Білокоровицькому надлісництву філії «Столичний лісовий офіс»» Державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України";
2. Центральному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;
3. ДСЛП «Київлісозахист»

Підписи членів комісії:

Начальник відділу
ДСЛП Київлісозахист»

Інженер лісопатолог I категорії
ДСЛП Київлісозахист»

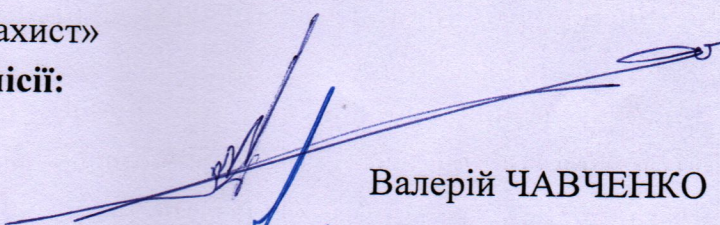
Інженера охорони та захисту лісу
I категорії відділу охорони і
захисту лісів філії
«Столичний лісовий офіс»

Лісничий Покровського лісництва

Лісничий Кам'янського лісництва

Лісничий Руднянського лісництва

Лісничий Олевського лісництва

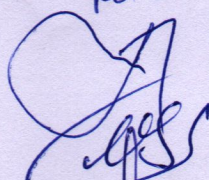
Валерій ЧАВЧЕНКО

Сергій БОГАТИРЧУК

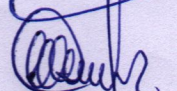

Віктор КУЗЬМЕНКО

Микола ТИМОЩУК

Михайло КОЗАЧОК

Андрій ШЕРЕМЕТ

Петро ЯЦЕНКО